

Η Χρυσή Αβγή και το εργατικό κίνημα

του Απόστολου Καψάλη

Το τελευταίο διάστημα, από λίγο πριν το καλοκαίρι, ο Σαμαράς φαίνεται να κινείται έχοντας στο μυαλό του μια πολυτέλεια. Την πολυτέλεια, των win-win scenarios, δηλαδή των σεναρίων που υπάρχει δυνατότητα να αξιοποιηθούν προς όφελος των ελίτ που σχεδιάζουν το νέο μνημόνιο και την συνέχιση της πολιτικής της λιτότητας.

Το καθεστώς, δια του εκπροσώπου του αυτή τη στιγμή, του Σαμαρά, δίνει την αίσθηση ότι προσπάθησε να μας υποχρεώσει να τον οδηγήσουμε σε εκλογές δύο φορές πριν το καλοκαίρι. Μία με την ΕΡΤ και την άλλη το Μάιο με την επίθεση στους εκπαιδευτικούς στις πανελλαδικές και ενδεχομένως να είχε στο μυαλό του, είτε πήγαινε, είτε δεν πήγαινε σε εκλογές, διάφορα σενάρια επωφελούς διαχείρισης αυτής της κατάστασης.

Φαίνεται σαν να είχαν την αντίληψη -ανεξάρτητα αν αυτή η αντίληψη ήταν σωστή ή λάθος, εφικτή ή ανέφικτη- ότι μπορούμε και έχουμε σε κάθε περίπτωση δεύτερα σχέδια, plan b και win-win scenarios. Με αυτό τον τρόπο λειτούργησε σε σχέση με τη Χ.Α. κυρίως η δεξιά, αλλά και συνολικά η συγκυβέρνηση που προέκυψε μετά τις εκλογές.

Όσο η Χ.Α. κάνει τη δουλεία της χωρίς να κάνει κάποια μεγάλη πρόκληση ή στρατηγική «βλακεία», μας εξυπηρετεί διότι τρομοκρατεί το κίνημα, απορροφά ριζοσπαστικά αντανάκλαστικά μεγάλου κομματιού των ανέργων και των εργαζομένων που καλώς ή κακώς στρέφονται και σε αυτές τις αγκαλιές. Μας επιτρέπει να νομιμοποιούμε τη δική μας ακροδεξιά ρητορική, σε σχέση με τις επερχόμενες αυτοδιοικητικές εκλογές, να βάζουμε ακροδεξιούς συμβούλους και υπουργούς, να μπορούμε να έχουμε μια πιο αυστηρή ατζέντα π.χ. σε σχέση με τα κινήματα και τους μετανάστες. Γι' αυτό καθυστέρησε σε βαθμό προκλητικό να βγάλει οποιαδήποτε ανακοίνωση για το περιστατικό στο Πέραμα, την ίδια ώρα που ο Παπαδημητρίου εκδηλώθηκε έχοντας στο μυαλό του το παράδειγμα της Γαλλίας με το δίπολο Σιράκ – Λεπέν, της Αυστρίας με την δεξιά - ακροδεξιά του Χάιντερ ή πολύ πρόσφατα της Νορβηγίας με την συμμετοχή του εκεί ακροδεξιού κόμματος στην κυβέρνηση μειοψηφίας.

Αν όμως στην πορεία συμβεί το απρόβλεπτο, το ακραίο από τη Χ.Α. - γιατί δεν τα ελέγχει όλα κατά την εκτίμηση μου- όπερ και εγένετο, τότε μπορούμε να παίξουμε με τη θεωρία των δύο άκρων. Να κάνουμε μια επίπλαστη επίθεση νομιμότητας σε σχέση με τις ακρότητες και στις τάξεις της αστυνομίας – που θα φανεί μέχρι πού θα φτάσει αυτή η δήθεν κάθαρση- και από κει και πέρα να περάσουμε σε μια νέα φάση καταστολής και ακροδεξιάς επίθεσης στην Ελλάδα.

Φαίνεται σαν να ολοκληρώθηκε η πρώτη φάση του σχεδίου σε σχέση με την ακροδεξιά και την καταστολή. Με άλλα λόγια το σύμπλεγμα καθεστώς, παρακράτος, ακροδεξιά ολοκληρώνει έναν πρώτο κύκλο.

Περνάμε πλέον σε μια νέα φάση η οποία ενδεχομένως σηματοδοτείται από την άλλου τύπου επίθεση που δέχτηκε ο σύντροφος συνδικαλιστής Παναγιωτακόπουλος έξω από το σπίτι του από ακροδεξιό και από την συνέχιση τέτοιων επιθέσεων σε κοινωνικούς αγωνιστές και σε αριστερούς για τη συνδικαλιστική τους δράση. Νομίζω ότι ακριβώς αυτή η απότομη μεταστροφή από το «τσακωθήκανε για τις ομάδες» μέχρι το «τέλος η Χ.Α» είναι εξαιρετικά γρήγορη και ενθαρρύνει ή ενισχύει την υπόθεση ότι είχαν από πριν επεξεργαστεί ένα εναλλακτικό σχέδιο. Ένα σχέδιο για τη χρησιμοποίηση της άκρας δεξιάς

σε μια νέα φάση σε περίπτωση που κάτι δεν πήγαινε καλά ή ξέφευγε από τα προσχεδιασμένα ή από τα προσυμφωνημένα σε ό,τι αφορά στην Χ.Α.

Ακριβώς επειδή έχει φτιαχτεί ένας νέος εσωτερικός εχθρός, το νέο εργατικό κίνημα και τα νέα κινήματα που έχουν ξεπηδήσει ήδη από το 2007-8, η Χ.Α. και η άνοδός της δεν πρέπει να ταυτίζεται αποκλειστικά με το μνημόνιο και τις επιπτώσεις του. Εντάσσεται σε μια από τα πριν λογική των οικονομικών και πολιτικών ελίτ να έχουν, να χρησιμοποιούν, να ανέχονται, να ενθαρρύνουν, να υποστηρίζουν έμμεσα ή άμεσα αυτού του είδους τις μεθοδεύσεις. Κατά αυτόν τον τρόπο σε περίπτωση ξεσπάσματος κάποιας οικονομικής κρίσης και δια της ακροδεξιάς τρομοκρατίας να αντιμετωπιστούν τα νέα ριζοσπαστικά κινήματα, τα οποία έχουν δώσει στη ριζοσπαστική αριστερά, και κατά κύριο λόγο στο ΣΥΡΙΖΑ αλλά και στις άλλες δυνάμεις, πρωτοφανή για τη σύγχρονη ιστορία εκλογικά και σήμερα δημοσκοπικά ποσοστά.

Άρα λοιπόν απέναντι σε αυτές τις δύο χρησιμότητες της άκρας δεξιάς θα πρέπει να περιμένουμε μια νέα φάση από δω και πέρα.

Σε σχέση με το εργατικό, συνδικαλιστικό κίνημα μπαίνουν δυο προτεραιότητες. Αν αναζητήσουμε τις αιτίες του φαινομένου ανόδου της Χ.Α. πριν την οικονομική κρίση, θα δούμε ότι πολύ μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού της χώρας αντιμετωπιζόταν από την πολιτεία σαν μετανάστης στην ίδια του τη χώρα για πολλά χρόνια.

Ήταν οι νέοι εργαζόμενοι, οι επισφαλώς εργαζόμενοι, οι νέες μορφές εργασίας που είχαν μείνει εκτός των τειχών, εκτός συνδικαλιστικής εκπροσώπησης για τυπικούς και πολιτικούς λόγους και βεβαίως εκτός της οργανωμένης δομής του συνδικαλιστικού κινήματος.

Στρατιές, εκατοντάδες χιλιάδες συνανθρώπων μας στην περίοδο της επίπλαστης, κατά την προσφιλή αποδοχή πλέον ακόμα και των αστών οικονομολόγων, περίοδο ευημερίας με τους τρελούς ρυθμούς ανάπτυξης του ΑΕΠ, την περίοδο 2000-2008 είχαν μείνει εκτός οργανωμένων σχημάτων της εργατικής τάξης. Με το ξέσπασμα της κρίσης το συνδικαλιστικό κίνημα δε μπόρεσε να κάνει ταχύτατα τη στροφή σε αυτές τις νέες δομές των εργαζομένων, να τις αγκαλιάσει, να τις εντάξει και να αναζωογονηθεί και αυτό μέσα από αυτή την ένταξη, αφήνοντας ελεύθερο το πεδίο, ώστε αυτό το κενό να το καλύψουν δυνάμεις, οι οποίες έχουν αναφορά και στην άκρα δεξιά.

Ταυτόχρονα την ίδια περίοδο 2000-2008, με τις πολλαπλές ταχύτητες εργαζομένων, με την ανοχή, αν όχι τη συνενοχή, ενός μεγάλου μέρους του γραφειοκρατικού συνδικαλισμού έχουμε και την υποχώρηση σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο των συλλογικών οραμάτων και των αξιών εκείνων, οι οποίες είναι προνομιακές για να μπορέσει το εργατικό κίνημα να αγκαλιάσει σε συνθήκες κρίσης αυτές τις κατηγορίες του πληθυσμού.

Άρα λοιπόν, να δούμε την αιτία για την ενίσχυση της άκρας δεξιάς και της ΧΑ, που ξεκινάει πριν από τα μνημόνια και πριν το 2008. Να δούμε το έδαφος στο οποίο βασίστηκε το καθεστώς αλλά και οι φασίστες για να μπορέσουν να προσελκύσουν ένα πολύ μεγάλο κομμάτι των "εκτός των τειχών", δηλαδή των ανέργων, των νέων εργαζομένων, των επισφαλώς εργαζομένων, των πρεκάρων κ.ο.κ.

Ωστόσο εδώ θα πρέπει να γίνει άλλη μια παρατήρηση.

Ούτε μέσα στην κρίση από το 2009- 10 μέχρι σήμερα έχει μπορέσει να ανοίξει τις αγκαλιές

του το οργανωμένο συνδικαλιστικό κίνημα σε αυτές τις κατηγορίες ανοργάνωτων και απομονωμένων εργαζομένων. Εξακολουθεί, δηλαδή, ένας πολύ μεγάλος αριθμός συνανθρώπων μας να αισθάνεται και να είναι τελικά απροστάτευτος.

Εάν συνδικαλιστεί και φτάσει ένα σημείο παραπάνω, μπορεί να φάει και έναν κουβά βιτριόλι έξω από το σπίτι του. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η προσπάθεια που έκαναν εργαζόμενοι στα προγράμματα κοινωφελούς εργασίας να ζητήσουν να ανοίξει σχετική συζήτηση στην τοπική επιθεώρηση εργασίας στην Παλλήνη.

Ζήτησαν δηλαδή με ένα έγγραφο τους να συζητηθεί η υπόθεση τους. «Είμαστε ή δεν είμαστε εργαζόμενοι; Αν σκοτωθώ μέσα στον τόπο εργασίας, είμαι εργαζόμενος και είναι εργατικό ατύχημα ή είμαι νεράιδα και δεν είναι εργατικό ατύχημα;» Το εκπληκτικό είναι ότι παρόλο που αυτοί οι εργαζόμενοι παρέστησαν συνοδευόμενοι από συντρόφους οργανωμένους δέχτηκαν την επίθεση παρακρατικών. Η επιθεώρηση εργασίας της Παλλήνης καταστράφηκε ολοσχερώς και η συζήτηση δεν έγινε ποτέ.

Άρα φτάνουμε σε ένα τραγικό σημείο όπου ένας μεγάλος αριθμός εργαζομένων μέσα στην οικονομική κρίση να μην αισθάνεται προστατευμένος για την υποτυπώδη νομική του δράση απέναντι στο κράτος και στο παρακράτος ή απέναντι στον εργοδότη.

Έχουμε πάρα πολλές απολύσεις συνδικαλιστών παρόλο που απαγορεύεται από το νόμο, έχουμε ανεχθεί τη διάρρηξη πολλών κόκκινων γραμμών, έχουμε την ευθεία απειλή εργοδοτών, έχουμε πάρα πολλά παραδείγματα εκβιασμών, απειλών, κυρώσεων εναντίον συνδικαλιστών που προσπαθούν να κάνουν τη δουλειά τους, πόσο μάλλον απλών εργαζομένων που δεν τολμάνε καν να απεργήσουν όταν κηρύσσεται μια απεργία.

Για να κλείσουμε αυτή τη διάσταση, το συνδικαλιστικό κίνημα πρέπει να ξανακάνει τη δουλειά του και να την κάνει καλά. Να αναλάβει τα σύγχρονα, αναβαθμισμένα ιστορικά του καθήκοντα, να προσπαθήσει να οργανώσει όλα τα κομμάτια της εργατικής τάξης.

Στην Ελλάδα, πλέον, σε συνδυασμό και με την βίαιη προλεταριοποίηση λόγω μνημονίων η μισθωτή εργασία αγγίζει εν δυνάμει ποσοστά βορειο-ευρωπαϊκών χωρών, ακόμη και σκανδιναβικών. Μισθωτοί πλέον είναι, εν δυνάμει έστω, παραπάνω από το 85% του συνόλου της απασχόλησης κατά την άποψή μου. Πρέπει κατεπείγοντος και ξεκινώντας από τις νέες γενιές το συνδικαλιστικό κίνημα να στρέψει την προσοχή του και να επιχειρήσει να οργανώσει πάλι την προστασία των εργαζομένων. Καταρχήν, ν' αναβιώσει και να επικαιροποιήσει τα δικά του συλλογικά οράματα, αυτά της αλληλεγγύης απέναντι και σε ένα άλλο πολυπληθές κομμάτι της εργατικής τάξης, τους μετανάστες.

Ωστόσο, το εργατικό – συνδικαλιστικό κίνημα, δεν φτάνει μόνο να κάνει αυτό που έπρεπε να κάνει καλά από την προηγούμενη περίοδο να αποτρέψει δηλαδή νέα φαινόμενα απαξίωσης της γενικής απεργίας ή του ίδιου του συνδικαλισμού.

Επιπρόσθετα, χρειάζεται να οργανώσει την εργατική αντίσταση πέρα από την αυθεντική συνδικαλιστική οργάνωση και σε τοπικό επίπεδο. Με άλλα λόγια πρέπει η συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού, οι εργάτες και οι εργάτριες, οι μισθωτοί και οι μισθωτές της χώρας να φτιάξουν σε τοπικό επίπεδο οργανώσεις τέτοιες που να επιλαμβάνονται όλων των ζητημάτων που αφορούν στους εργαζόμενους και στις εργαζόμενες, αλλά και στους ανέργους και στις άνεργες.

Θυμόμαστε στα χρόνια πριν την κρίση την ευκολία με την οποία αναπτύσσονταν ευαισθησίες για την ανθρωπιστική κρίση στο Κονγκό, στο Ζαΐρ και σε άλλες χώρες. Πολλοί από εμάς έχουν πάει κιόλας σε χώρες του τρίτου κόσμου με διάφορες αποστολές για να βοηθήσουν τους τοπικούς πληθυσμούς να ανταπεξέλθουν και να επιβιώσουν απέναντι σε συνθήκες κοινωνικής και οικονομικής καταστροφής.

Αυτή τη στιγμή οι διεθνείς οργανισμοί που μας συμβούλευαν τότε να πάμε σε αυτές τις χώρες αναφέρουν με στοιχεία αδιάψευστα ότι στην Ελλάδα υπάρχει μια προχωρημένη κατάσταση ανθρωπιστικής κρίσης.

Είναι δυνατόν να μη μπορεί ή έστω να μην προσπαθεί να δώσει το εργατικό κίνημα άμεσες λύσεις παράλληλα με τις διεκδικήσεις για κοινωνικό κράτος, ελευθερίες, δημοκρατία, εργασιακά δικαιώματα, ασφαλιστική κάλυψη; Ταυτόχρονα είναι δυνατό να μη προσπαθεί να δίνει μέσα από δικές του παράλληλες δομές εργατικής αντι-εξουσίας, λύσεις στα καθημερινά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κόσμος;

Ενδεικτικό παράδειγμα των παραπάνω αποτελεί η περιοχή της Ελευσίνας (και φυσικά πολλές άλλες περιοχές με παρόμοια κοινωνικά και εργασιακά χαρακτηριστικά). Υπάρχουν σύντροφοι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι έχουν καταγράψει ότι πολλές δεκάδες παιδιών έχουν εγκαταλείψει τα σχολεία. Πρώτον επειδή δεν υπάρχει ρεύμα στο σπίτι για να διαβάσουν και δεύτερον, επειδή είναι μεγάλη η έκταση και δεν υπάρχουν τα καύσιμα και η οικονομική δυνατότητα της μεταφοράς του στο σχολείο.

Το δεύτερο επίπεδο της καταγραφής, τι κάνουν αυτά τα παιδιά που σταματάνε το σχολείο κατά τη διάρκεια της ημέρας ή της εβδομάδας εάν οι γονείς δουλεύουν ή όχι, αν είναι μόνα τους ή γυρνάνε από δω και από κει, δεν υπάρχει στον επιθυμητό βαθμό.

Τρίτο και κυριότερο, δεν υπάρχει ένας τρόπος συλλογικής απάντησης στο φαινόμενο, για παράδειγμα να πηγαίνουμε όλοι μαζί να μαζεύουμε τα παιδιά να πηγαίνουν σχολείο, έστω να τρώνε αφού δεν ξέρουμε καν αν τρώνε όταν είναι σπίτι.

Άρα, δεν έχουμε στήσει τέτοιες δομές εργατικής αντι-εξουσίας, που παράλληλα με τη διεκδίκηση για πόρους για την παιδεία και όλα τα άλλα πολιτικά αιτήματα, να μπορέσουμε να δίνουμε εμείς λύσεις στην ανθρωπιστική κρίση και όχι κάποιοι ψευτοακτιβισμοί των φασιστών με τους οποίους ριζώνουν στις γειτονιές.

Ένα άλλο κεντρικό ζήτημα, είναι η εξειδικευμένη αντιφασιστική δράση του εργατικού κινήματος. Πέραν του ότι πρέπει να κάνει την ιστορική του δουλειά και μάλιστα καλά αυτή τη φορά, θα πρέπει να βάλει στην ατζέντα του αυτοτελώς και το ζήτημα του αντιφασισμού, τόσο σε εργατικό, όσο και σε συνδικαλιστικό επίπεδο.

Να καταγράψουμε τα φαινόμενα εισβολής και παρέμβασης των ναζί στους χώρους δουλειάς και στα συνδικάτα. Ο πρόεδρος των εργαζομένων σε κάποιο πολυκατάστημα της επαρχίας λέγεται ότι είναι ανοιχτά στέλεχος της ΧΑ. Άρα εδώ έχουμε να αντιμετωπίσουμε ένα εν δυνάμει μαύρο και αντιδραστικό σωματείο.

Ξέρουμε ή εκτιμούμε ότι σε κάποιους εργασιακούς χώρους και κλάδους όπως στα Ναυπηγεία Σκαρμαγκά, στο Πέραμα, στους ταξιτζήδες υπάρχει έντονη δραστηριοποίησή τους. Να καταγράψουμε σε ποιους εργασιακούς χώρους έχουν τολμήσει να έχουν

παρέμβαση.

Να οργανώσουμε μια εξειδικευμένη συνδικαλιστική συνδιάσκεψη από τα δικά μας συνδικαλιστικά κομμάτια, να δούμε με ποιόν τρόπο απαντάμε σε τέτοιου είδους φαινόμενα.

Η εμπειρία από την Ευρώπη είναι πάμπλουτη. Στη Γαλλία, επί παραδείγματι, φτάνουν στο σημείο στα διάφορα συνδικάτα με κοινή μάλιστα απόφαση τους να διαγράφονται όλα τα μέλη που έχουν σχέση με το Εθνικό Μέτωπο, αλλά υπάρχουν και πέρα από αυτές τις κατασταλτικές μεθόδους και θετικές δράσεις που μπορούν να γίνουν.

Το παράδειγμα της Ιταλίας και το πώς τα συνδικάτα στην καρδιά της κρίσης το 2010 αφιερώθηκαν στην κάλυψη των μεταναστών, στη νομιμοποίηση τους χωρίς όρους και προϋποθέσεις και στην καταπολέμηση της αδήλωτης απασχόλησης.

Είναι δράσεις που μπορούμε να μελετήσουμε και να εφαρμόσουμε προσαρμόζοντας τις και στη δική μας περίπτωση.

Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι στην Αθήνα γίνονται περίπου μια ή δύο συναντήσεις το μήνα από Γερμανούς συνδικαλιστές με θέμα (και ή κυρίως) την ακροδεξιά στην Ελλάδα, σε αρκετές από τις οποίες έχω συμμετάσχει. Ελληνικό συνδικάτο από μόνο του δεν φαίνεται να ασχολείται σοβαρά και μεθοδικά με το συγκεκριμένο ζήτημα. Αν δεν έρθει γερμανικό συνδικάτο στην Αθήνα, να συζητήσει για την άκρα δεξιά στα συνδικάτα και στο εργατικό κίνημα εμείς δεν πρόκειται να το συζητήσουμε ποτέ...

Είναι αναγκαίο, να βάλουμε τον αντιφασισμό ψηλά στην ατζέντα, να μελετήσουμε τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούσε η Χ.Α. στους εργατικούς χώρους.

Η πορεία από το Πέραμα στο Κερατσίνι δεν ήταν γραμμική. Το ζήτημα της περιφρούρησης των εργατικών κατακτήσεων και του εργατικού κινήματος δεν είναι κάτι το οποίο πρέπει να το φοβηθούμε. Η βία του εργατικού κινήματος είναι αντιβία, είναι άμυνα απέναντι στην καταστολή που περνάει σε νέα φάση και σε μια ακροδεξιά που τώρα είναι στη γωνία μπορεί να γίνει σύντομα ακόμα πιο επικίνδυνη.

Δεν είμαι βέβαιος ότι, αν είχαν καταφέρει οι σύντροφοι στο Πέραμα να αποκρούσουν την επίθεση και να αμυνθούν απέναντι στην επίθεση των χρυσαβγιτών, θα είχαν πάρει θάρρος οι φασίστες και θα έκαναν αυτό που έκαναν στο Κερατσίνι. Ιδίως δε στην περίπτωση που η συγκεκριμένη σύρραξη ήταν απόλυτα προβλεπόμενη, αφού οι χρυσαβγίτες την είχαν προαναγγείλει και η αστυνομία ήταν ενημερωμένη, έτσι ώστε σε 2 λεπτά και με την παρέμβασή της έληξε η σύρραξη.

Ακριβώς επειδή η βία που ασκούν οι φασίστες στα σχολεία και στους χώρους δουλειάς είναι μέσο εξάπλωσης των ιδεών τους, μέσο ενίσχυσης του αισθήματος ασφάλειας που απαντάει στην ανασφάλεια πάρα πολλών νέων και εργαζόμενων, δεν πρέπει εμείς να την αποφύγουμε σε επίπεδο αμυντικό.

Την επόμενη περίοδο, στην νέα φάση καταστολής και στη νέα εκδοχή ακροδεξιάς παρέμβασης που ξεκινάει για το καθεστώς, δεν πρέπει να φοβηθούμε, να έχουμε κόμπλεξ, να αναβάλλουμε για αργότερα τέτοιου είδους αμυντικές προσπάθειες. Πρέπει με κατεπείγοντα τρόπο να οργανωθεί το εργατικό κίνημα, ώστε να μην κινδυνεύει από τις

επιθέσεις της άλλης πλευράς. Επιθέσεις που απώτερο στόχο έχουν την τρομοκρατήσή του και δια αυτής την μεγάλη ιστορική του ήττα.